

દસ ભાઈબંધ

એક નાનુંસરખું ગામ. આ ગામમાં દસ ભાઈબંધો રહે. આ ભાઈબંધોના નામ કેવાં એ તમને ખબર છે? તમારામાં કોઈનું નામ કેવાં એ મને ખબર છે ? તમારામાં કોઈનું નામ સોનલ હશે, તો કોઈનું નામ તુષાર, કોઈનું નામ ચૈતાલી, તો કોઈનું નામ ચિંતન, પણ ભાઈબંધોનાં નામ સીધાંસાદાં ને સરળ. પહેલાં ધોરણમાં ભણેતાં બાળકનેય યાદ રહી જાય એવાં.

આમાંના પહેલા ભાઈબંધનું નામ એકડો, બીજાનું નામ બગડો, ને ત્રીજાનું નામ ત્રગડો. હવે તો તમને દસેયનાં નામ આવડી ગયાં હશે. કેમ ખરું ને? તો ચાલો, મારી સાથે બોલે જાવ.... એકડો, બગડો, ત્રગડો, ચોગડો, પાંચડો, છગડો, સાતડો, આઠડો, નવડો, દસડો. દરેકના નામની પાછળ 'ડો' આવે છે, નહિ?

વળી, આ ભાઈબંધોનાં શરીર પણ જોવા જેવાં હોં કે! એકડાનું માથું મોટું, તો બગડાનું પેટ મોટું. ત્રગડાની ઠૂંટી ઊંડી, તો ચોગડાના હાથે ઊંચા, પાંચડાના નાકની યાંચ આગળ પડતી. છગડાના માથાનું છાપરું આગળે ઢળતું. સાતડો બેસે તો ગોળમટોડ થઈ જાય એવો વાંકો. આઠડો ચાલે તો પાવડા જેવો લાગે. નવડાની તો વળી એક નવાઈ ! પેટ આગળથી એક હાથ આગળ નીકળેલો. દસડાની તો વાત જ ના પૂછો. એના બરડે ગોળ મોટું ગૂમડું. તો આવા હતા દસે ભાઈબંધના શરીર !

આ દસે જણ ફરવા જાય તો લાઈનમાં ચાલે. એમાંયે પાછો નિયમ. એકડો આગળ ચાલે. તેની પાછળ બગડો. બગડાની પાછળ ત્રગડો ને એમ છેક છેલ્લે દસડો.

એક વાર આ દસે જણ ફરવા ગયા. ફરતાં ફરતાં ગામ બહાર નીકળી ગયા. આગળ જતં એક ખાડો આવ્યો. ખાડો ફૂદાય તો જ આગળ વધાય. ખાડો હતો તો નાનો પણ આપણાં ટેણિયા ભાઈબંધોને તો ખીણ જેવડો મોટો લાગે. દસે જણ વિચાર કરવા બેસી ગયા. એકડો કહે, 'હું ખાડો ફૂદી જઈશ, પણ જો અંદર પડી જાઉં, તો બહાર કાઢસો મને?'

બધા કહે, 'હા, હા. કેમ નહિ?'

પાંચડાએ તાળી પાડી. છગડાએ એકડાના બરડે હાથ ફેરવી પ્રોત્સાહન આપ્યું. બગડો તો ઉત્સાહમાં ને ઉત્સાહમાં ખાડાની ધારે જઈને ઊભો રહ્યો. ત્રગડાએ બગડાને ચેતવ્યો પણ તે ન માન્યો. એકડાભાઈ દોરથી છલાંગો મારતા આવ્યા. સૌ તાલીઓ પાડવા લાગ્યા, પણ એ જેવા ખાડાની ધારે આવ્યા કે કુ...ઉ...સ... થઈ ગયા. પગ ઢીલા પડી ગયા. પગમાં બ્રેક લાગી ગઈ, પણ એમ કરવા જતાં તેમણે સમતોલન ગુમાવ્યું. ખાડાની ધારે તો બગડાભાઈ ઊભા હતા. ધક્કે તેમને વાગ્યો. એકડાભાઈ તો પડ્યા જમીન પર ને બગડાભાઈ? ત તો દૂર ખાડામાં જઈને પડ્યા ને ખૂબ વાગ્યું એટલે મંડ્યા ભેંકડો તાણવા.

એકડો મારે ઠેકડો, ને ધક્કે બગડો ચડતો,
બગડો તાણે ભેંકડો ને દૂર ખાડામાં પડતો.

ને સૌ ખાડાની ધારે એકઠા થઈ ગયા. બગડાભાઈ ખાડામાં ને બાકી સહુ ખાડાની ધારે.

ત્રગડો કહે, ‘અલ્યા બગડા ભેંકડા બંધ કર.’

ચોગડો કહે, ‘બિચારાને કેટલું વાગ્યું છે !’

પાંચડો બોલ્યો, ‘વાંક બધો એકડાનો છે. ધક્કો તે મરાય?’

છગડો કહે, ‘એમાં એકડો શું કરે? બગડો શા માટે ત્યાં જઈને ઊભો રહ્યો?’

સાતડો કહે, ‘હવે બધી પંચાત મેલો ને બગડાને બહાર કાઢવાનું વિચારો.’

ચોગડાએ લાંબા હાથ નીચા કર્યા. પાંચડા અને છગડાએ ચોગડાને ઉપરથી પકડી રાખ્યો. બગડાને બાવડેથી પકડીને ચોગડાએ બહાર કાઢ્યો.

તોય બગડાને ભેંકડો ચાલુ ને ચાલુ. ત્રગદો ખૂબ દયાળુ. તે બગડાને બરડે હાથ ફેરવી કહે, ‘બગડાભૈ, હવે છાનો રહી જા.’

ચોગડાની ચડીમાં ગજવામાં એક ચોકલેટ વધી હતી. તે કાઢીને તેણે બગડાને આપી. બગડાએ તરત જ લઈ લીધી ને રડવાનું બંધ અને ચોકલેટ ચગળવાનું ચાલુ.

બરડે મેલી હાથને ત્રગડો દુઃખ કાપે,

ચઢીમાંથી ચોકલેટ ચોગડો કાઢી આપે.

દસડો કહે, ‘હવે ચાલો પાછા ઘરે.’

ત્યાં બગડાએ નવું નાટક શરૂ કર્યું. ‘મને તો પેટમાં દુઃખ છે.’ ને પછી મંડયો રડવા.

પાંચડો બગડા પાસે બેસી ગયો. બગડાનું પહેરણ ઊંચું કરી પોચા પોચા હાથે દબાવી પૂછ્યું, ‘કયા દુઃખે છે?’

છગડાના દાદા વૈદ્ય હતા. તેને પણ વૈદકનું જ્ઞાન હતું. તેને બગડાને સુવાડી દેઘો ને તેની છાતી પર માથું મૂકી હૃદયના ધબકારા ગણવા લાગ્યો.

‘પોચા પોચા બેઉ હાથે પાંચડો દાબે પેટ,

છગડો ચાંપે છાતી એનું માથું મૂકી ઠેઠ.’

હવે બગડાને ઠીક હતું, પણ તે ઊભો જ ન થાય. સાતડો કહે, ‘બગડાભૈ, તમે તો બહુ પોચા. આટલું અમથું વાગ્યું એમાં તો છોકરીની જેમ રસ્તા વચ્ચે રડવા બેસી ગયા. સારું ઊભા રહો. હું ફોન કરીને ડોક્ટરને બોલાવી આવું.’

આમ કહી સાતડો થોડે દૂર ગયો. બોરડીના ઝાડ નીચે ઊભો રહ્યો. ખાલી ખાલી ફોન જોડ્યો ને વાત કરવા લાગ્યો, ‘હલ્લો ડોક્ટર સા’બ હું સાતડો બોલું છું. મારો ભાઈબંધ બગડો ખાડામાં પડી ગયો છે. ના...ના... બહુ નથી વાગ્યું, પણ તમે ઝટ આવો.’

આમ કહી ફોન મૂકી દીધો. તે બગડા પાસે આવ્યો. એટલામાં આઠડાનેય ગમ્મત સૂઝી. તે ઊભો થયો. દૂર ગયો ને પછી બોલ્યો, ‘સાવધાન, ડોક્ટર પધાર રહે છે.’

ને પછી આઠડો ટદ્દાર થયો. ટાઈ પહેરવાનો ડોળ કર્યો. હાથમાં બેગ લીધી. ગળામાં સ્ટેથોસ્કોપ લટકાવ્યું ને બગડા નજીક આવી કહે, ‘કોને વાગ્યું છે?’

‘સાતડો ફોન કરાવીને હરખાતો બહુ આવે,

આઠડો ડોક્ટર થઈને બેગ દવાની લાવે.’

પછી તો આઠડાભાઈ બગડા પાસે બેસી ગયા. સ્ટેથોસ્કોપ કાને લગાડ્યું. ને પછી બગડાની છાતી પર મૂક્યું ને તે જોઈને નવડાને શું સૂઝ્યું કે તેણે મોટેથી પોક પાડી ને નવડાની ચીસ સાંભળી સૌ બગડાની આસપાસ ભેગા થઈ ગયા.

‘સ્ટેથોસ્કોપ જ્યાં મૂક્યું કે નવડે પાડી પોક,

એકડે મીડે દસ થયા ને ભેગું થયું લોક !

આ જોઈ બગડો હસી પડ્યો ને તે બેઠો થઈ ગયો. બગડાભાઈ પાછા હતા એવા ફરી પાયા દસે ભાઈબંધ રમતાં રમતાં ઘર તરફ ચાલ્યા. કેવા સંપીલા અને ગમ્મતી કહેવાય આ બધા ભાઈબંધી !

લેખક : નટવર પટેલ